Actitudes e condutalingüística

Miguel Pérez Pereira

XVIII ENCONTROS PARA A NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA. CCG
14-15 de abril 2016

De quevoufalar?

1. Actitudes
2. Relación entre actitudeseconduta. Factoresmediadores
3. Formación das actitudes.
4. Tarefasevolutivas dos adolescentes: buscadaidentidadee a autoestima.
5. Como podemosinfluirnasactitudeseousoda lingua?

Compoñentes das actitudes

Actitudes:

Disposición aprendida cara a algo

Cognitivo	Afectivo	Condutual

Actitudescaraálinguaxe

- Non son só referidas á linguaxe: termo *paraugas* que inclúe moitas actitudes específicas (Baker)
  - Multidimensional
    - Cultura
    - Grupo social
    - Política lingüística
    - Valoración do bilingüismo ou multilingüismo
    - Futuro da lingua.
    - Escola
    - Casa
    - Política institucional
    - …

Actitudeseconduta

- Inconsistencia entre actitudeseconduta?
- Cuestión de probabilidade.
- Relaciónbidireccional.
- Congruencia: factoresque a determinan.
  - Nivel de xeneralidade das actitudes.
  - Factorespersoais
  - Factorescontextuais
  - …

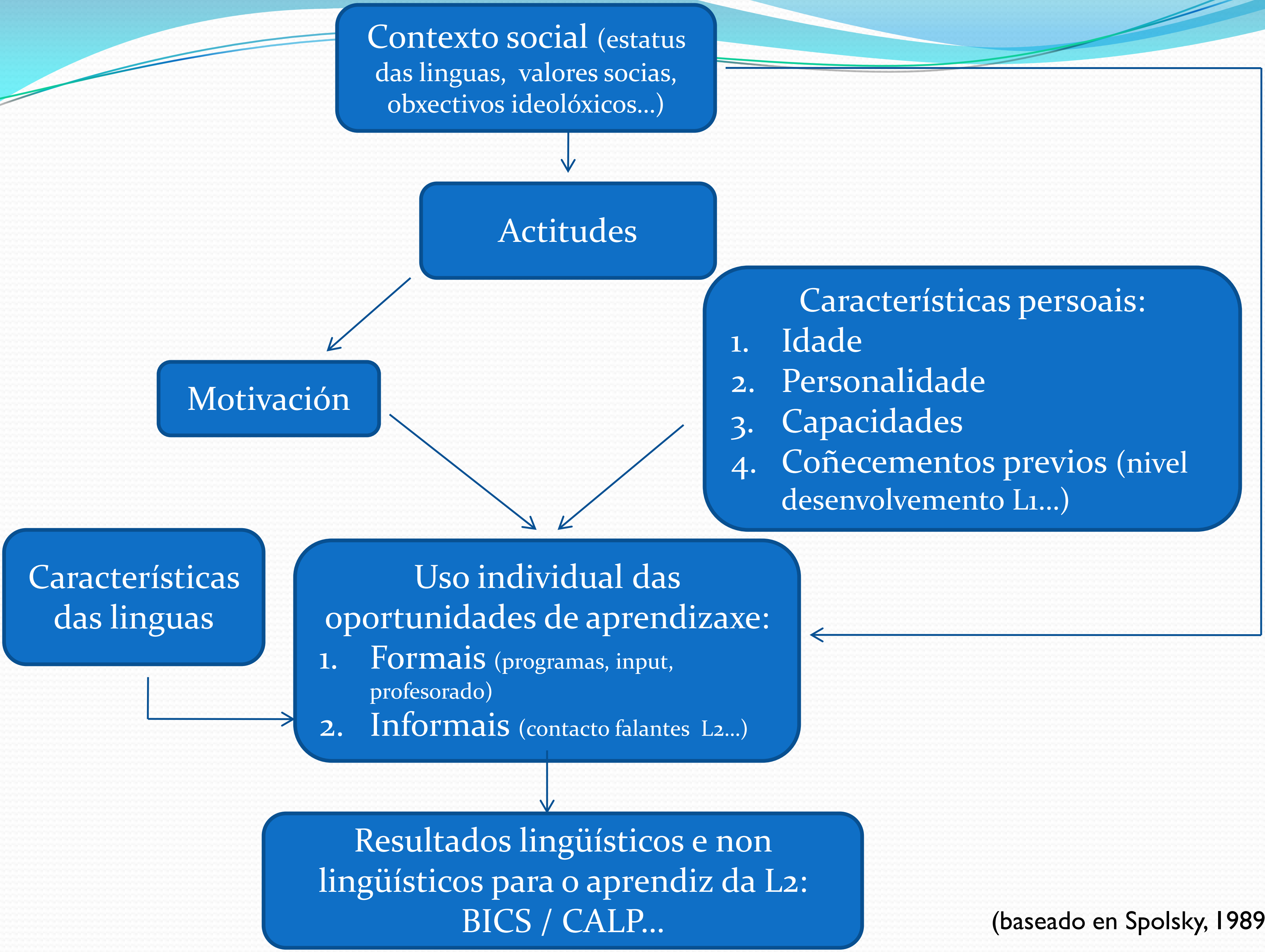

(baseado en Spolsky, 1989)

A formación das actitudese as condutas

- Proceso de interiorización (Vigotski).
- *Aprendizaxe cultural*ouimitación con inversión de rol (Tomasello).
- Desenvolvementodamente (Hobson).
  - Condicións para o desenvolvemento do eu e a TOM:
  - 1) Percepción das reacciónsemocionais dos outros e as súas actitudes.
  - 2) Empatía ou identificación.
- Relevancia dos modelos.

Tarefasevolutivas dos adolescentes

- Cambiosimportantes a nivelbiolóxico, cognitivoe social → Autoestima descende

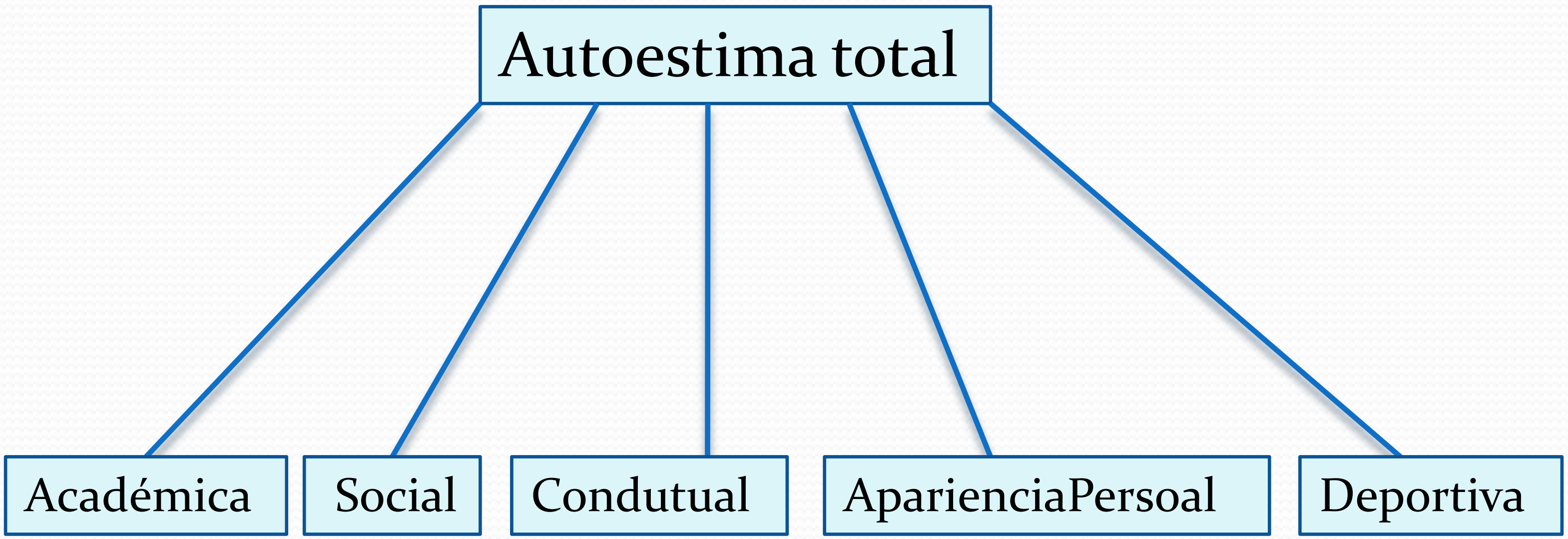

Modelo multidimensional exerárquicodaautoestima de Harter, 1996

Tarefasevolutivas dos adolescentes

- Buscadaidentidade (Erikson): sentimento de distintividade individual e de coherencia.

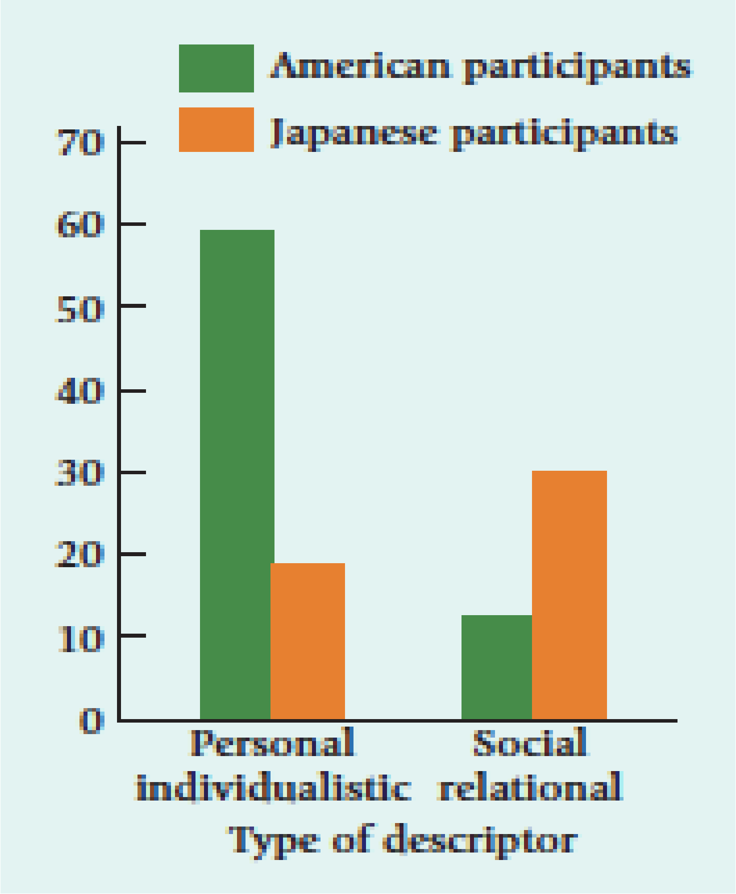

Diferenzasna forma en que se percibenrapaces/as de culturasdiferentes (individualistas/colectivistasoucomunitarias) nasrespostasaocuestionario “Quen son eu?”

✓Afectaárelacióncoa lingua?

Fonte: Shaffer &Kipp, 2014

Tarefasevolutivas dos adolescentes

- Diferentestomas de decisión en variosámbitosqueconformarán a súaidentidade (Marcia):
  - Tomadecisiónvocacional
  - Valoresideolóxicos
  - Identidade sexual

Influenciasnaconformacióndapropiaidentida dee das actitudes.

- Autoestimanaadolescenciacentradanasrelaciónsinterp ersoais:
  - Relevancia dos compañeirose de relacións de amizadeíntima.
- Efecto das redessociaise internet.
- Escola.
- Menorinfluenciadafamilia.

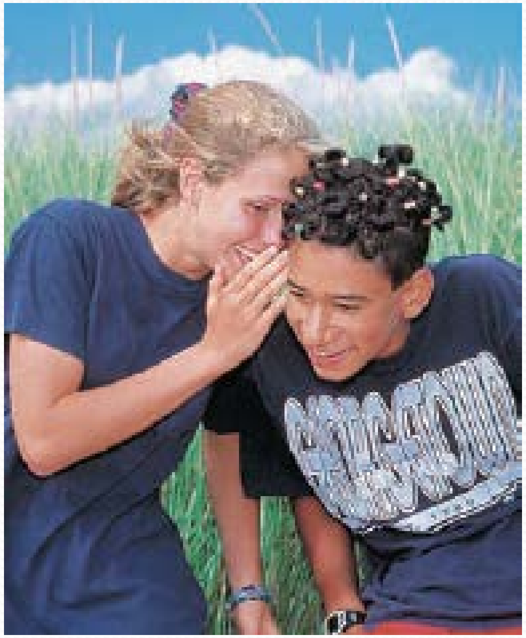

Como podemosinfluirnasactitudeseousoda lingua?

- Frustración coa aprendizaxe das linguas no sistema educativo.
- Aprendizaxe das linguas inter-relacionada: saberes comúns (categorías gramaticais, relatos…).
- Aprendizaxe da linguaxe como medio de comunicación e non só como materia curricular.
- Aprendizaxe da linguaxe en contextos significativos, interactivos e cunha finalidade.
- Aprendizaxe mediante construcións comunicativas nas que os erros son parte do proceso de adquisición.
- Os nenos aprenden a linguaxe ó través da *interacción*; isto supón a *exposición* á linguaxe como comunicación ademais de oportunidades para *practicar a* linguaxe como comunicación nunha *variedade de contextos*(Enright e McCloskey).

Situación de partidapara non falantesnativos

- Usoslingüísticosdeterminadosporvariosfactores: predisposiciónmotivacional + competenciapercibida + factorespersoais + factorescontextuais …
- Competenciapercibidafrontebosfalantes→ retracción no uso.
- Falta de confianzanasúahabilidade→ promover ambientes amigables onde poder usar o galego de xeito comunicativo:
  - Evitar estigmatización/ridículo.

Moitasgrazas!

Referencias

- O'Rourke, B. (2011). *GalicianandIrish in the European context. Attitudestowardsweakandstrongminoritylanguages*. New York: Palgrave Macmillan.
- González, M., Rodríguez-Neira, M. A., Pereiro, A. X., Loredo, X., Suárez-Fernández, M. I., &Salgueiro-Veiga, E. (2011). *Mapa sociolingüístico de Galicia. Volume III. Actitudes lingüísticas en Galicia*. A Coruña: Real Academia Galega.